

XXIX
мeндyнapодeн
фeстивaл
„Mapтeнски
мyзикaлни
дни“

В ДУХОВНИЯ СВЯТ НА ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ

ци показаха, че са настроени на празнична вълна. Бих искал да вярвам, че голяма роля са изиграли и спомените за многобройните срещи на орке-

стра с Владигеров, за него винаги неподражаем хумор и високи професионални уроци. Самият композитор често участвуваше като солист на об-

ствените си концерти.

В „Еврейска поема“ — по-малко от другде в огромно си творчество Владигеров търси възвишената ефектност. С типичното си композиторско майсторство той подхваща и развива мотив от староеврейска песен, за да го превърне в дълбоко откровение за съдбата на цял един народ.

Мисля, че това изпълнение разкри именно дълбоките емоционални пластове на пиесата. Преливането на отделни

те групи, хармоничните „превълнения“ на темата и психологическата наситеност на звуковия поток създадоха онай елегантна атмосфера, без която всяка интерпретация на „Еврейска поема“ би била непълноценна.

Не вярвам да е случаен фактът, че в юбилейната програма присъствуваша „ранния“ и „късния“ Владигеров. По този начин са избрани две от най-представителните творби

на автора, които доказват, че големият талант на Владигеров трудно може да бъде „периодизиран“. Владигеровският почерк в Концерта за цигулка е само усъвършенствуван и подчинен на други дълбоки идеи, отколкото в „Еврейска поема“, но в същията си той е „константен“ — ярко самобитен, енергичен и виртуозен.

Втората част на концерта с творби от Вагнер, любимия композитор на Владигеров, предлага ефектно изпълнение на „Ездата на валкърите“. Водещата роля на духовните групи не се размина с добра художествена мярка, величавите хорали се наслояваха върху изящно „галопиращия“ шрайх. Бихме могли да говорим за театралност в най-хубавия смисъл на думата, когато музикалните образи получават драматургични функции, а не разчитат само на чисто звуковата си комуникативност.

Заклучителна сцена из операта „Залезът на боговете“, с участието на сопрана от Русенската опера Мария Венциславова, легитимира Александър Владигеров като вещ познавач на Вагнеровата естетика. И в двете творби оркестрът се домогва до необичайна звукова мощ (особено медните духовни инструменти), така характерни за симфоничния почерк на Вагнер, и репертоара с овладените си стилово-технически проблеми (на пример баланса между звуковата мощ и пластичност, виртуозност и експресивност, поетичност и драматизъм). Висока оценка заслужава Мария Венциславова, чиято дра-

матичен сопран и певческото умение бяха в изискваната на партитурата. Това, че гласът ѝ не само пробиваше, но и доминираше над гъстата оркестрова маса не би било достатъчно без тяпачната Вагнерова линия — вокали, нанизани като на един дъх в безкрайно продължаваща фраза. Жалко, че досега на русенска сцена сме виждали само „Летящият холандец“, и нищо друго от знаменитите шедьоври на Вагнер като „Танхойзер“, „Рейнско зло то“, „Парсифал“, където Венциславова би се открила като чудесна Вагнерова певица.

Дребнави биха изглеждали забележителни за някои префорсирани звучности и прекалено внимание към силните динамки — за темперамента на Александър Владигеров това са нормални „отклонения“. По-важно е да отбележим художествената съизмереност на двете части от концерта — като изпълнение и като равнопоставеност на двамата големи композитори. Нека това не звучи като комплимент към нашия класик — критичният слушател ще забележи влияние от немския майстор, но не би могъл да отфуче самобитната оригиналност на Владигеровия стил и виртуозното му композиционно умение. Мисля, че не принудената съставка Владигеров — Вагнер затвърди авторитета на Владигеров и пред най-предубедените слушатели. Впрочем тая вечер публиката бе монолитна и отдаде заслуженото на една висококласна и превъзходно защитена музика.

Никола БОЗДУГАНОВ

Вторият концерт на Русенската филхармония в рамките на Мартенските музикални дни бе посветен на класика на българското симфонично изкуство Панчо Владигеров. Той бе организиран по случай 100 години от рождението на композитора и дирижиран от най-ревностния пропагандатор на неговото творчество, синя му Александър Владигеров.

Бих посочил още едно основание за този юбилеен концерт — всички най-значителни пиеси на големия творец са свирени от Русенската филхармония или са звучали в програмите на мартенския фестивал.

И тая вечер оркестрът и русенската музикална обществено-отдадоха почит на един от първомайсторите на българското музикално изкуство. Многократно бе извикан на подиума цигуларят Георги Бадев след блестящото му изпълнение на Първия виолин концерт от Владигеров. Като си помислим само, че тая великолепна творба е писана от осемнадесетгодишен младеж,

изпълнявана на много световни сцени, а толкова рядко на нашите! А по-честото ѝ „обсуждане“ с публиката би я наредило сред най-популярните опуси на Владигеров като „Еврейска поема“. Третият концерт за пиано, обработката на румънско хоро от Динику, да не говоря за „емблемата“ му „Вардар“!

Бадев постигна високата поетичност на концерта чрез безкрайно „легато“ в разработката на песенната тема и тънките ѝ модуляции, подчерта авторските отпратки към танцувалия народен фолклор с изразителна ритмизация, взаимодействуваше плътно с богатата оркестрова тъкан, която диригентът символизира до една блестяща внушителност. Едва ли можем да си представим посъвършен изпълнителски образец на този концерт и попълно едноумислие между солист, диригент и оркестър.

С драматична вгълбеност прозвуча „Еврейска поема“, един от всепризнатите шедьоври на Владигеров. Още в тая пиеса русенските филхармони-